

О НЕСТАНДАРДНОЈ ЛЕКСИЦИ У ЛЕКСИКОГРАФСКИМ ИЗВОРИМА

У раду су приказане термилошке дефиниције појмова који се односе на нестандардну лексичку (колоквијализме, жаргонизме, арготизме, елементе сленга и шатровачки говор, пејоративе, вулгаризме, интензификаторе, фамилијаризме, елементе урбане лексике, помодне англицизме, фејзбукизме итд.) у неким најважнијим речницима српског језика – *Речнику Мајице српске*, *Речнику сѝраних речи и израза* Милана Вујаклије, *Великом речнику сѝраних речи и израза* Ивана Клајна и Милана Шипке, као и у *Речнику књижевних ѿермина*. Анализа дефиниција ових појмова показује да међу њима не постоји прецизно термилошко разграничење.

Кључне речи: нестандардна лексика, лексикографски извори, колоквијализми, жаргон, жаргонизација

Лингвистичка литература не пружа увек сасвим прецизне дефиниције појмова везаних за нестандардну употребу језика (овде преваходно мислимо на колоквијализме, жаргонизме, арготизме, елементе сленга и шатровачки говор), које би омогућиле потпуно јасно разграничење ових лексички маркираних елемената, стилских поступака и техника (попут колоквијализације или жаргонизације). Сличан недостатак се може констатовати и увидом у лексикографске изворе, што ћемо овде илустровати подацима забележеним у *Речнику сѝраних речи и израза* Милана Вујаклије (обележено сиглом МВ), *Речнику књижевних ѿермина* (РКТ), *Речнику Мајице српске* (РМС) и *Великом речнику сѝраних речи и израза* Ивана Клајна и Милана Шипке (К&Ш).

* olja.durbaba@fil.bg.ac.rs, oljadurbaba@yahoo.de.

** Овај рад израђен је у оквиру пројекта Динамика структура српског језика, 178014, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. 1

Према лексикографском објашњењу датом у МВ термином колоквијализам се назива „реч (или израз) својствена разговорном језику (нпр. „Ужасно сам се уморио; Стирашино ми ја је жао: и сл.)“¹. У РКТ се такође наглашава да је у питању „(и)зраз или облик који се карактеристично јавља у свакодневном разговорном језику, али се махом избегава у формалним стилевима говорној и, нарочито, писаној језика изразу или облику из свакодневне разговорне језика“, уз даљу констатацију да се овакве појаве избегавају у формалном стилу (говорном, а поготову писаном). За примере се наводе *кола* или *ауто* (*аутомобил*), *банка* (*десет динара*)¹, *црњак* (*црно вино*). Овде се, такође, захтева прављење (строге!) разлике између колоквијализма, с једне, као и жаргона и арга, с друге стране „тим пре што је пуризам допринео неоправданом и ненаучном мешању ових категорија“. К&Ш и РМС не наводе ову одредницу, при чему се у РМС појављује објашњење за колоквијалан: „који се односи на разговорни језик, својствен разговорном језику“, и за пример употребе наводи *колоквијалан ѿон*.

Дефинисање појма *жаргон* такође није сасвим једноставан поступак, као што то примећује и један од најпреданијих истраживача овог феномена у нашој лингвистици, Ранко Бугарски, утврдивши да се овај израз употребљава у различитим значењима, ширег и ужег спектра, али да је свима њима заједнички именитељ да се жаргон користи у циљу групне идентификације, односно одвијања комуникације у оквиру друштвено дертерминисане групе (Бугарски 2006: 12).

Лексикографски извори потврђују основне лингвистичке констатације (в. Бугарски 2006: 23 и даље) – жаргонизми јесу категорија настала путем социјално условљеног језичког раслојавања, што их сврстава у социолекте; јављају се у употреби припадника јасно издвојених друштвених група (било професионалне провенијенције било групе која се издваја по критеријуму релативне друштвене компактности и диференцираности у односу на друге групе; у овом контексту Бугарски наводи да чланове групе повезане професијом, социјалистичким статусом, узрастом издваја заједнички интерес, начин живота, територијална омеђеност). У свим лексикографским изворима који су овде консултовани наглашава се да жаргон обухвата специфичне речи и изразе, који су изван групе у којој се користе „мање

1 О примеру облика *банка* више у Прилогу I.

разумљив(и) за групе, арјо“ (РМС), односно непознати (К&Ш); у РКТ се такође потенцира да је жаргон „разумљив (...) само онима који припадају дојичном сјалежу, професији, групи“. Сви извори ову одредницу додатно вредносно квалификују као нестандартну употребу језика, и то као „некњижевни локални јовор, шајровачки јовор; ђачки жарјон“ (РМС), односно „(ш)ајровачки јовор, арјо, сленї“ (К&Ш), „(ї)окварен (или: неразумљив, јоїрешан) јовор“ (В), „(и)скварен, нејравилан и неразумљив јовор“ (РКТ). У овом потоњем извору као примери се наводе војнички, грађански, морнарски и спортски жаргон и истиче да жаргон има делимично пејоративан смисао, те да се по томе разликује од аргоа.

У овом истом извору се веома опсежно описује и сама одредница *арјо*, почев од историјата њеног настанка у XIII веку (документовано најпре у немачким изворима; одговарајући немачки пандан француском аргоу јесте *Rotwelsch*), преко употребе у баладама Франсоа Вијона у XV веку, са првобитним значењем „удружење скитница и прописвета“, које је током времена (XVII-XIX век) проширено на говор просјака, лопова и свих других друштвених маргиналаца. Истиче се још и да је језик остао тајновит због друштвене изолованости његових корисника, све док у XIX веку није почео да продира и у књижевност (нпр. у делима Игоа и Балзака). Према РКТ у данашње време то више није облик вулгарног језика већ се њиме користе и одређене друштвене класе, групе, професије, „иако да јостјоји и а. културних слојева грушива: умејника, ученика, сјуденаїа“. У овом значењу РКТ упућује на *жарјон* и *сленї*. У овом извору наводи се још и начин настанка аргоа – речи се изобличавају одузимањем слогова, додавањем префикса и суфикса и мењањем њихових значења. Интересантно је приметити да се у РКТ код одредница жаргон и арго појављују две супротстављене тврдње: премда се, наиме, за жаргон констатује да, за разлику од аргоа, има и пејоративно значење, и уз одредницу арго јасно се тврди да, макар у историјском смислу, он јесте (био) обележје маргиналних група, „некултурних“ слојева друштва и уз то још вулгарног карактера, што такође сугерише његову негативну карактеризацију.

У К&Ш и РМС се одредница арго идентификује са шатровачким говором, жаргоном и сленгом без навођења икакве *differentia specifica* између ових термина. У РМС се још констатује да је то језик одређене друштвене групе, професије, заната, који је за друге неразумљив,

а за примере се наводе зидарски, војнички, студентски и рибарски арго. Коначно, у МВ је арго „*језик њариске улице и њолусвеџа; њоловски, манџујски, шайировачки њовор; њовор њуди једне класе или једноџ занайџа*“; оваквом дефиницијом такође се истиче повезаност ове нестандардне језичке праксе с маргиналним социјалним групама и њена обавезујућа тајанственост.

Што се тиче термина *сленџ*, у два извора се не повлачи јасна линија разграничења у односу на арго, жаргон или шатровачки говор²; заузврат, оба речника страних речи под овим подразумевају посебан говор неке групе њуди (МВ), односно затворене групе, скупине њуди (К&Ш). У МВ се још наводе примери – спортски, рибарски, студентски, војнички, ловачки, глумачки, шатровачки – и указује на порекло сленга и његову стилску вредност („*вулџарне речи и изрази лондонске улице*“). И у К&Ш се као синоними наводе облици жаргон и арго, а истиче се и стилска маркираност сленга („*џоворни идиом нижеџ ранџа џрема сџандардном језику, карактеристичан џо уџоџреби оџиџџеџо-знаџџих речи у џренесеном значењу*“). Интересантно је да се управо овај последњи принцип – употреба општепознатих речи у пренесеном значењу – који се у К&Ш издваја као карактеристика сленга, код Бугарског (2006: 22) јавља као први у низу од десетак модела жаргонизације: „*нова, жарџонска значења џосџојеџџих, сџандардних речи, често изведена меџафоризацијом*“.

У РКТ се уз одредницу *шайировачки њовор* само упућује на арго, у К&Ш се за шатровачки говор тј. шатровачки језик наводи да је то „*скуџ изрази са улице, жарџон, сленџ*“³, у МВ се ова одредница не појављује, док се у РМС даје најопсежнија дефиниција два могућа значења: 1. специфични говор, речи и изрази којим се служе шатровачи⁴, мангупи, скитнице; специфични афективни начин изражавања уобичајен међу омладином; жаргон, сленг уопште. 2. говор лончара, зидара и неких др. занатлија, арго.

Ако све наведене дефиниције овде анализираних појмова преточимо у неколико основних сема, тј. значењских компоненти (појављу-

2 РМС = арго, жаргон, шатровачки однос; РКТ = (енгл. slang – шатровачки говор) → арго.

3 У К&Ш се дефинише и појам шатровац, и то као: „1. скитница, бескућник, чергар; 2. онај који живи од крађе и просјачењаа, ситан лопов.“

4 Под одредницом *шайировац* овде се дају синоними *скиџница*, *џробисвеџ*, *манџуџ*; *сиџан џоџов*, *џеџароџ*.

вање у разговорном језику; некњижевна, искварена, вулгарна употреба језика; језичко обележје одређене социјалне групације; језичко обележје маргиналних група; неразумљивост изван дате социјалне групације), можемо табеларним приказом утврдити да је, са изузетком колоквијализама, код свих осталих (жаргон, арго, сленг и шатровачки говор) потврђено постојање свих наведених сема. Ово намеће закључак да, као што је на основу сличне анализе из РМС и РСАНУ приметио Бугарски (2006: 23-24), лексикографски описи нису довољно прецизни и информативни за дубља лингвистичка истраживања.

	у разговорном језику	некњижевна, искварена, вулгарна употреба језика	обележје одређене социјалне групације	обележје маргиналних група	неразумљиво изван дате социјалне групације
колоквијализам	+	+			
жаргон	+	+	+	+	+
арго	+	+	+	+	+
сленг	+	+	+	(+) ¹	(+)
шатровачки	+	(+)	+	+	(+)

Недостатак дистинктивних значењских обележја између ових термина ипак не значи да су сви заиста идентичног поља употребе. Чини се, наиме, да једино облик *жаргон* може покрити све сфере значења у свакодневном језику, па и у лингвистичким проучавањима. За разлику од њега, појмови *шатровачког говора* и *арго* већ су у свом првобитном значењу делимично превазиђени. Код овог првог – шатровачког – акценат је на искварености говора као и на специфичним начинима творбе путем пермутације (*лиџа*, *шебра* = *џали*, *браше*)⁵ или итерације слогова, док је овај потоњи, арго, по свом пореклу био везан превасходно за социјално депривилеговане слојеве, и у овом и у каснијем ширем значењу потискиван новијом (и модернијом) позајмљеницом сленг (без изразитије разлике у значењу између ова два термина). И ранија позајмљеница из француског (арго) и новија из енглеског (сленг) првобитно су (пре више векова) означавале тајних говорне карактеристике маргинализованих, кримогених група (оних

5 Као у слогану популарном међу млађом популацијом интернетских конзумента (и зависника?): „*Ко нема у вуџу (вуџа = џава), шражи у џуџу*“.

које у циљу опстанка имају потребу за тајновитошћу у односу на све друге социјалне групације). Примера ради, у Тошовић 1988: 114 истиче се да је арго представљају „*тајни језици лојова, наркомана, алкохолчара, шверцера итд.*“. То основно значење је касније проширено на виши ниво општости – језик сваке мање-више посебне социјалне групације (која има потребу за формирањем и неговањем свог посебног комуникационог кода). Чињеница да је облик из француског језика замењен обликом преузетим из енглеског чини се утолико очекиванијом уколико је посматрамо и у контексту употребе речи сленг у значењу специфичног омладинског жаргона (нпр. у том смислу, најчешћи и у говору најуобичајенији јесу облици жаргон и сленг (жаргон и у смислу професионалног/стручног језика: *лекарски жаргон, ИТ-жаргон*). Међу најинтересантније и најкреативније појавне облике спадају они који се односе на говор младих (ђачки/ омладински/ студентски жаргон/ сленг)⁶: „Носиоци омладинског жаргона (...) имају и потребу да истакну своју самобитност, несврстаност, изузетност, отклон од стереотипа који припадају свету одраслих, што понекад подразумева и негацију других, несвојих, а то се све остварује кроз језичку игру“ (Милорадовић 2012: 25). У овом образложењу садржана су два битна елемента жаргона – потреба за потврђивањем групног идентитета (у случају омладинског жаргона у питању је освајање простора слободe у односу на одрасле путем сваковрсне па и језичке побуне) и разликовања од других путем оригиналности, креативности, језичке игре, акробатике и каламбура као уобичајених поступака настанка нових језичких елемената. У овом смислу у Милорадовић 2012:19 говори се о жаргону као истовременом средству унификације и диференцијације (идентификација са ’својима’ и супротстављање ’туђима’). Осим тога, један од суштинских фактора младости чини и брзина реакције на животне догађаје па и на саму друштвену стварност, што такође погодује динамичном настајању омладинског жаргона. Ово се може илустровати чињеницом да у иначе врло опсежном прегледу који је Бугарски понудио пре свега десетак година (Бугарски 2006) не постоје (односни нису ни могли постојати, јер се односе на скорашње друштвене појаве)

6 Већ и сам увид у литературу коју су користили, рецимо, Бугарски 2006 и Милорадовић 2012 потврђује да је највећи број лингвистичких радова посвећен управо жаргону младих.

неки у данашњем говору младих изузетно фреквентни облици као што су *форумаи*, *силаваруша*, *комуналац*, *блојерка/трендсетерка* итд.). С друге стране, ове муњевите реакције стварања нове лексике условљавају и њен кратки животни век. Наиме, највећи број жаргонизама траје на друштвеној сцени таман толико док не одрасте генерација која их је створила, тако да би се у том контексту могло говорити о фосилизацији или потпуном ишчезавању жаргонизама⁷. Осим овог релативно кратког животног века, у главне карактеристике сленга убраја се, извесно, и његов експериментални карактер, в. Сорниг (Sornig) 1981: 19-20: What goes on in language development in general, viz. the acceptance of new and discarding of old words, is accelerated in slang development. Slang is, as it were, a language in statu nascendi (or at least a lexicon) in the making. Slang is essentially an experimental language.

Што се тиче осталих специфичних форми разговорног стила, у лексикографским изворима не налазимо потврду за све напред наведене. Најпрецизније су дефинисани *ијејоратииви*, као речи и изрази с погрдним значењем; у МВ се још додаје: „образована *иомоћу нарочитих насјавака* (*јлавоња, ножурда, селендра* и сл.“). Вулгаризми се описују као просте, непристојне, грубе речи и изрази. Њих најчешће чини лексика која у денотативном смислу покрива домен сексуалности, људске анатомије и физиологије и има изразити експресивни капацитет (при чему ваља имати у виду да оне нису неминовно негативно конотиране, тј. да могу бити употребљене и као израз блискости, срданости и сл.). Нарочити, а у усменом општењу и најфреквентнији тип вулгаризма представљају псовке. РМС за псовку наводи следеће: „*нејрисјојна, ијордна реч* (или *усјаљена ируја речи*) *ујојребљена у љујњи, иневу* (или *без разлоја*), *која се обично ујућује некоме као увреда*.“ Термин *инијензификајори* дефинише само МВ и то као „*речи које означавају или најлашавају снају или високу меру нечеј; нјр. ирилози сјраино, веома* и сл.“ С обзиром да се овим типом лексике такође може вербализовати емоционални набој, он је чест у разговорном стилу; осим одређених адверба, попут оних који се наводе у МВ, али и неких колоквијалних (*невиђено, ужасно, жешиће...*), у актуелном тренутку бележимо да се у функцији интензификатора у омладинском жаргону учестало користи деадјективски творбени модел с префиксом

7 Ово ћемо у додатку илустровати кратким екскурсом везаним за жаргонску употребу лексеме *банка*.

„*пре*“, и то у нестандартним комбинацијама с придевима који у основи већ изражавају висок степен одређене особине: *прејако*, *прејебено*, *пресирашно*, *пресмешно*. Неретко се овако конструисан придев комбинује с неким додатним адвербијалним интензификатором („*gledam neki prejebeno strasan film*“) или нефлектираним англицизмом („*13 prekul fotografija sa savršenim tajmingom*“). Са овим префиксом су забележене и супстантивске конструкције, ев. додатно маркиране вулгаризмом (као у примеру *преичка* = *изузетно згодна девојка*⁸).

За фамилијаризме смо лексикографску потврду нашли само у РСМС: „*реч или израз из фамилијарној, приватној живој*“. Статус ове категорије је утолико проблематичан што фамилијаризми у ужем смислу (дакле, речи и изрази познати само у микросоцијалном окружењу, тј. у кругу уже или шире породице) не могу имати комуникациону вредност изван тог круга, будући да другим саговорницима нису познате; ипак, не може им се одрећи стилогена вредност, која се најчешће огледа у хумористичком ефекту или ефекту онеобичавања, премда може изазвати и неке друге реакције⁹. Фамилијаризми у ширем смислу могу се делимично преклапати и са нешто шире стратификованом лексиком (нпр. оном која карактерише урбанолекте или региолекте, као нарочите врсте функционалних варијетета), те тако ипак бити разумљиви већем броју учесника у комуникацији¹⁰. Под урбанолектима¹¹ и региолектима се подразумевају стратификовани појавни облици језика у употреби на географски ограниченом ареалу (града или шире регије); тако се нпр. може говорити о београдском,

8 Прва два примера са префиксом *пре-* преузета су са интернета, док је последњи пример добијен од информанта С. Д. (26 година, студент, Београд).

9 Примера ради, у породици ауторке овог прилога користи се реч *жбојзлица*, у значењу саставног дела неког техничког уређаја чији нам тачан назив није познат: „*Где је она жбојзлица од фошоапарата и што је била код њоручника?*“ (*њоручник* је у овом контексту такође фамилијаризам који означава таблу од плуте на којој једни другима остављамо поруке). Ипак, између ова два фамилијаризма ипак постоји јасна творбена разлика: облик *њоручник* јесте изведеница лексеме *њорука* и по томе се јасно издваја у односу на произвољност облика *жбојзлица*.

10 Пример за ово може бити огроман број посведочених назива за справу која служи за убијање инсеката; ауторка овог прилога прикупила је преко 300 таквих примера.

11 У неким лингвистичким традицијама (нпр. германофоној), термин *урбанолект* синониман је са обликом *мејролект* (уколико се односи на језик одређеног метрополиса).

нишком, новосадском урбанолекту или војвођанском, поморавском региолекту (који, дакако, не треба мешати са дијалектаским границама, пошто региолект настаје у просторно повезаним урбаним срединама и може се знатно разликовати од руралног говора, тј. у себе укључивати и елементе из одговарајућег урбанолекта¹²). Типичан пример урбанолектно маркиране лексике представљају, рецимо, оmine изведене на основу назива градских четврти и других топонима¹³; у Беогарду би то били: *Певац* или *Кукуруку Сити* (← Петлово брдо), *Мунзе* (← Земун), *Ча-ча-ча* (збирни облик за насеља на левој обали Дунава ← Борча, Овча, Крњача), *Батаја* (← Батајница), *Калии* (← Калемегдан).

У овакву нестандартну лексику могли би се урачунати и разни ономатопејски изрази, нарочито тзв. *инфлективни*¹⁴, као посебна категорија узвика, у форми редуковане вербалне форме ономатопејског садржаја, нпр. *чеш-чеш*, од глагола чешати (се), *звижд*, од облика звиждати и сл.) Како се у литератури наводи, они настају од глагола који денотирају акустичне феномене из спољне средине („*шкрић*“), акустичке невербалне људске активности („*шкриућ*“), активности код којих настаје шум („*сец-сец*“) и активности које немају директне звучне последице („*привез*“), в. Пауер 2013: 273. Нарочито су чести у стриповима, али се бележе и у разговорном стилу.

Конечно, статус нестандартне лексике имају и маркирани елементи присутни у интернетској употреби, нарочито у општењу на форумима, блоговима, социјалним мрежама; на социјалној мрежи фејсбук у овој функцији се најчешће појављују специфични англицизми (које би смо, прецизности ради, могли назвати фејсбукизмима¹⁵) чиме се денотирају елементи битни за коришћење саме социјал-

12 Интересантно је да у лингвистичкој литератури на српском језику ови термини нису учестали, могуће и због преовлађујућег интересовања за дијалектологију и отклона нормативиста од разговорног стила, као неке врсте „искварене“ језичке реализације.

13 Наравно, не треба сметнути са ума да велики део омладинског жаргона чине, заправо, елементи урбанолекта; наведени примери само су једна могућа илустрација овог феномена.

14 Термин је устаљен у германистичкој лингвистици од рада В. Тојберта 1998.

15 Хрватски портал www.zargonaut.com дефинише „фејсбукизам“ на следећи начин: *pojava ili termin nastao na Facebooku a polagano ulazi u opću uporabu :-)* → *npr. stavio me NA IGNORE (ne javlja mi se, ne odgovara na poruke, ignorira me lagano... –ne nužno samo na FB:).*

не мреже: „*Au!Lajking na kvadrat*“, „*Idi na kraj mog walla, imas status*“ (Дурбаба 2010: 275). Англицизми, и то било адаптирани (у форми позјамљенице), било неадаптирани (употребљени у форми интрафразалног прекључивања кодова, тј. уметањем енглеских речи у исказе) и иначе су чест елемент колоквијалног стила, а срећу се превасходно у омладинском жаргону. Захваљујући присутности енглеског језика у бројним сферама живота младих – и то почев од школског система¹⁶ преко активности у слободно време (музика, филм, компјутери итд.) па све до употребе енглеског у пословне сврхе – велики проценат млађег становништва активно користи енглески језик (неретко са последицама по употребу матерњег¹⁷). Осим тога, енглески језик као *lingua franca* ужива статус престижног језика, што такође погодује неселективном и непромишљеном преузимању лексике па чак и одређених синтаксичких структура и читавих фраза¹⁸. Ови, како их називамо, помодни англицизми последица су уверења да се употребом страних речи и облика показује нарочита ученост, информисаност, образованост¹⁹.

- 16 Године 2003. уведена је обавеза учења два страна језика у свим основним школама што је резултовало тиме да се енглески језик сада учи без изузетка у читавој земљи, и то у највећем броју случајева у статусу првог страног језика, с најранијим почетком учења и највећим фондом часова. У средњим стручним школама енглески је такође најчешће једини страни језик који ученици настављају да уче, будући да за њих не важи обавеза учења два језика.
- 17 Узрока овоме треба тражити и у неодговарајућој настави матерњег језика, тј. њеном протеривању из средњих школа, где програмски садржаји дуги низ година ни не подразумевају бављење српским језиком већ искључиво књижевношћу.
- 18 Један од примера који све више узима маха јесте коришћење облика *икаг(а)* без обавезног глаголског сегмента у постпозицији (трпни глаголски придев), по угледу на енглески: **најбоља рок њесма икага (the best rock song ever)*, уместо исправних облика типа *икага снимљена, икага одсвирана*. Такође се често може чути буквалан превод облика *earlier this day/week/month = раније данас/ове недеље/овој месеца*, уместо уобичајених и духу језика примерених конструкција као што су *јучењом дана (јучерос, јучењом)* / *јучењом недеље/јучењом месеца* и сл.
- 19 Ово можемо илустровати примером забележеним у једној радио емисији програма Београд 202 од 11. 08. 2015. Организаторка музичког фестивала у месту Банатски Соколац, најављујући дешавања на три позорнице на којима ће музичари наступати, на питање новинара зашто користи реч *сџеји*, даје следеће објашњење: „*Тако кажемо ако хоћемо да будемо ошмени и културни*.“ Дакле, употреба енглеске речи овде је ствар престижа а не лексичких мањкавости језика који позајмљује.

Приказ дефиниција нестандартне лексике који смо овде понудили потврђује полазну претпоставку да су значењске границе између појединачних појмова неретко прилично флуидне (нпр. није увек сасвим јасно дефинисано где престаје колоквијализам а почиње жаргон или сленг или шта су разликовни елементи жаргона, аргоа и сленга), због чега и у литератури долази до термилошких непрецизности и преклапања. Осим тога, одређене нестандартне лексичке јединице могле би се категоризовати на више различитих начина (нпр. истовремено спадати и у жаргонизме и у вулгаризме). Наравно, за потребе истраживања која се баве ширим аспектима усменог општења (нарочито оних социолингвистичких) може бити довољно се елементи разговорног стила једноставно означе као колоквијализми, без прецизнијег термилошког разликовања. Коначно, може се претпоставити да ће у блиској будућности лингвисти бити све заинтересованији за особености разговорног стила и његов утицај на писану употребу језика, као и за случајеве хибридизације тј. мешања функционалних стилова, због чега ће се наметнути потреба за прецизнијим разграничењем њихових стилогених елемената.

Литература:

- Bugarški, R. (2006). *Žargon*. Drugo, pretrađeno i prošireno izdanje. Beograd: XXI vek.
- М. Вујаклија (1992). *Лексикон сѝраних речи и израза*. Четврто допуњено и редиговано издање. Београд: Просвета
- Клајн, И. / Шипка, М. (2006). *Велики речних сѝраних речи и израза*. Нови Сад: Прометеј.
- Милорадовић, С. (2012), *Музички жарѝон младих и младежњый музыкальњый сленѝ. Комѝпаративни ѝоѝлег*. Београд: Посебна издања Етнографског института САНУ, књига 76.
- Pauer, S. (2013). Der Inflektiv – Wortbildungsphänomen mit Zukunft. In: Born, J./Wolfgang
- Pöckl (Hrsg.), *Wenn die Ränder ins Zentrum drängen*“. Berlin: Frank und Timme, 265-286. *Речник срѝскоѝа језика* (2007). Нови Сад: Матица српска.

- K. Sornig (1981), *Lexical Innovation. A study of slang, colloquialisms and casual speech*. Amsterdam: John Benjamin Publishing Company.
- Teubert, W. (1998), *Neulogie und Prozess*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Tošović B. (1988) *Funkcionalni stilovi*. Sarajevo: Svjetlost OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva [on-line]. Доступно преко: http://www-gewi.uni-graz.at/gralis-alt/GraLiS_TB/Bibliographie/pdf/Tosovic_Funkcionalni_stilovi_1988.pdf, pristupljeno avgusta 2015.
- Živković, D. (prir.) (1992), *Rečnik književnih termina*, Drugo, dopunjeno izdanje. Beograd:

Olivera Durbaba

Zusammenfassung

ZUR UNSTANDARDISIERTEN LEXIK IN LEXIKOGRAPHISCHEN QUELLEN

im vorliegenden Artikel werden Ergebnisse einer Analyse der Begriffsbestimmungen dargelegt, die sich in einigen der umfangreichsten und zuverlässigsten Standard- und Fachwörterbücher der serbischen Sprache auf umgangssprachliche und weitere nichtstandardsprachliche lexikalische Einheiten beziehen (etwa Kolloquialismen, Jargon, Argot, Slang, Vulgarismen, Internet-Anglizismen und andere stilogene Sprachmittel, insbesondere diejenigen, die zur Intensivierung des Ausdrucks benutzt werden). Durch unser explorativ-analytisches Verfahren wurde festgestellt, dass diese Begriffe in den untersuchten Quellen weder terminologisch einheitlich noch gegenseitig differenziert definiert werden. In weiteren linguistischen Studien sollten daher präzisere Bestimmungen nichtstandardsprachlicher Elemente erstrebt werden.

ПРИЛОГ 1:

Утврђујући актуелност тј. застарелост жаргонског значења лексеме *банка* обавила сам интервјуе с групом млађих информаната (n = 7), студената основних и мастер студија различитих области, који су посведочили да овај израз не користе активно; већина информаната је и у рецептивном смислу показала неупућеност у значење (један сматрајући нпр. да банка представља 1000 динара), док је двоје рекло да им је облик познат у значењу „десет година“ (старости). Остали су навели да је у питању израз који користе (или су користили) старији људи.

У неформалном интернетском речнику сленга www.vukajlija.com забележена су следећа значења ове лексеме (у напоменама 22 и 23 наведени су и неки примери употребе):

(1) апоен од 10 јединица одређене валуте: *najcesce se odnosi strani valutu, tj evro: "Juce sam slupo 5 banki u kladzi"*. У значењу апоена наводе се још и изрази *konj, cigla, som....*

(2) безначајан новац, нарочито у колокацији *жуџа банка: Veleprodajna cena pišljivog boba*.

(3) деценија, период од 10 година, најчешће означава 10 година живота неког лица²⁰: *Ораааа, danas puniš 5 banki!*

(4) ознака за брзину у шоферском сленгу: *Jedna banka = 10 km/h.*²¹

20 A: *Kakva ti je ono bakaner što je vodaš?*
B: *Ma ništa ozbiljno, što bi se reklo učiteljica!*
A: *Koliko nosi na ledjima?*
B: *Četiri banke, najbolje doba!*
A: *Što jes', jest!*

21 - *Kolega, po rasporedu vozimo zajedno do Zaječara...koliko brzo ovaj tvoj ide?*
- *Osam i po, devet banke maksimalno, i to nizbdo!*